

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
СКРИТОТО СЪКРОВИЩЕ
БРЕТОНСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Имало един цар. Той царувал в Земята на скъпоценните камъни. Имал само една дъщеря — много хубава, по-хубава от всички моми, за които разказват приказките.

Очите ѝ били по-сини от всички каланти в онова царство, устата ѝ — по-червена от всички рубини, зъбите ѝ приличали на наниз от едри бисери, а погледът ѝ светъл като блясъка на всички елмази.

Но по-скъпо от скъпоценни камъни било сърцето на княгинята. Защото тя била много добра, благородна и нежна, жалела нещастните, помагала на бедните, никому не казвала лоша дума, към всички била любезна. Засмее ли се, като че ли слънце изгрявало в двореца.

То се знае, че за такава хубавица, па и богата наследница на най-богатото царство на земята, мнозина искали да се оженят. От всички краища на света идвали момци да искат княгинята, но тя ги не харесвала. Най-сетне дошли трима: един княз от Юг, с големи черни очи и кадифен поглед, един едър мускулест и силен мъж от Север — синеок и русокос — и един момък със силна воля, искрен и честен, благороден и добър. Той се казвал Ив Бретонеца. Княз той не бил, но по юначество и сладкодумие надминавал всички князе.

Него харесала царската дъщеря. Само как да каже на баща си? Ами ако той я накара да се омъжи за княза от Юг или за царския син от Север? Тя знаела, че Ив Бретонеца не е от царско потекло.

След като поговорил с дъщеря си, царят рекъл на тримата момци: — Княгинята ми съобщи, че ще си избере едного от вас. Неин мъж ще бъде оня, който намери съкровището, скрито в Сивия замък. Всекиму давам по една година срок — да го търси. Намери ли го някой — негово ще бъде и съкровището, и дъщеря ми.

Като чул това, князът от Юг, с кадифения поглед, си казал на ума: „Аз не съм дошъл да искам княгинята заради нейната хубост, а заради богатството ѝ. Хубави моми има много и по нас, па и навсякъде. Но няма по-богата от наследницата на Земята на скъпоценните камъни. А ето че ще мога да пипна още нещо — голямото съкровище в Сивия замък. Трябва да си опитам щастието.“

Князът от Север — русият и синеокият — си казал на ума: „Аз съм богат и пребогат. Не съм дошъл да диря имане. Искам да се оженя за княгинята, защото е голяма хубавица: славата ѝ се носи навред, всички казват: «Хубава като княгинята в Страната на

скъпоценните камъни.» Щом е потребно да се намери скритото съкровище, ще се опитам да го намеря.“

А пък Ив Бретонеца си казал:

„Аз съм беден, но не ида за имот. Княгинята е много хубава, ала тя ми се харесва не толкова поради хубостта си, колкото поради добрината и благородството си. Затова ще гледам да намеря скритото съкровище.“

Пръв отишъл князът от Юг. Сивият замък бил мрачен и стар като тъмница. Обрасъл бил с дървета, храсти и буренак. По двора нямало цветя, а тръне и бодили. По стените бил напълзлял бръшлян и повет.

Като влязъл в замъка, князът се уплашил. Вътре било студено, тъмно, прашно. Дошли дванадесет джуджета, облечени в сиви дрехи, поклонили му се и застанали мълчаливо. Малко след това се явило още едно — началник на другите — и рекло на княза:

— Ние сме твои верни служители. Какво ще ни заповядаш?

— Нищо — отговорил навъсено князът. — Когато дойде време за обед и вечеря, ще ми носите да ям, а вечер ще ми приготвяте леглото. Сега си вървете!

Джуджетата се изгубили, а князът от Юг тръгнал из замъка — да го разгледа. Стаите били много, напълнени с всякаква покъщнина — прашна, мръсна, посивяла. Под праха и паяжината предметите не могли да се различат.

Князът походил, па си казал:

„Всичко е мръсно тук. Не мога да се допра до нищо. Трябва да кажа на джуджетата да изнесат предметите вън, за да потърся съкровището. То ще да е в някоя от тези стаи.“

След това се качил на тавана. Там имало толкова прах и паяжина, че не могло да се влезе: Стъклата на прозорците били счупени. Като се отворила вратата, разхвърчали се прилепи, бухали, кукумявки.

— Не е тука съкровището — рекъл князът и побързал да затвори вратата.

Сетне слязъл в зимника. И там били натрупани всякакви мръсни предмети. Жаби скачали по камъните, мишки тичали, змии пълзели. Князът се уплашил.

— И тук не е съкровището — казал той, па се качил горе. Отчаял се още първия ден. Да живее в тая мръсота цяла година, му се виждало не по силите.

„Дано намеря утре съкровището, па да се измъкна оттука“ — рекъл си той.

Сетне заповядал на джуджетата да разчистят една стая и да му сложат там трапезата. Като похапнал, легнал да си почине. Поспал, па станал — да се поразходи по двора. Но се оказало, че вратата е заключена и ключът е у царя. Князът легнал пак. Търкалял се до вечерта. След това се навечерял добре и легнал да спи.

На другия ден станал късно. Закусил, па повикал началника на джуджетата и му заповядал да се разпорежи за почистването на замъка.

— Каквито мръсни предмети видиш — рекъл му той, — поръчай на слугите да ги пренасят в друга стая. Като почистиш едната стая, повикайте ме да потърся съкровището.

До обед джуджетата пренасяли предметите от първата стая във втората. Но князът огладнял. Поискал обед. Като се наял и напил добре, поспал си. Чак надвечер едната стая била готова. Повикали го. Влязъл той да търси имането. Джуджетата му помагали. Търсили до вечерта, но нищо не намерили.

— Ще видим утре — казал князът. — Сега сложете вечерята. Тъй ленивият момък прекарал цяла година в Сивия замък. Той отлагал все за другия ден диренето на съкровището. Като погледнел големите купища от прашни, ръждиви и мазни предмети, догнусявало го.

„Има време — казвал си. — Цяла година имам на разположение.“ А дните минавали. Той ядял, пиел и спял, докле веднъж влязъл царят.

— Е, княже — викнал той, — къде ти е съкровището? Намери ли го? Князът спял в тоя миг. Като чул гласа на царя, сепнал се и скочил.

— Съкровището ли? В замъка няма съкровище. Има само прах и мръсотия.

— Щом е тъй, върви си, одето си дошъл — рекъл царят. — И съкровището, и моята дъщеря, и моето царство ще принадлежат на оногова, който е смел, учен и трудолюбив.

Князът от Юг си отишъл засрамен.

Влязъл князът от Север в Сивия замък да дири скритото имане. Желязната врата сама се отворила пред него и сама след него се затворила. Явили се джуджетата. Техният началник попитал русокосия княз да му сложи ли закуска.

— Чакай! — рекъл князът. — Още никаква работа не съм свършил. Аз ям, когато се уморя.

И той обходил прашния замък навред. И той видял мръсните сиви предмети и решил да ги размести, за да потърси имането. На обед се нахранил, но не легнал да спи, а повикал джуджетата, па почнал с тяхна помощ да размества предметите от стая в стая. До вечерта не намерили никакво имане.

На другата заран князът станал рано. Той продължил заедно с джуджетата започнатата работа. Към обед се уморил. Дотегнало му. Когато сложили трапезата, си казал:

„Тая работа е отвратителна. Не е за княз като мене. По-добре ще бъде да накарам слугите да преместват нещата от стая в стая, а аз да търся имането.“

Тъй и направил. Додето джуджетата работели, князът правел в голямата стая гимнастика и четял забавни книги. Изпразнят ли някоя стая, слугите го повиквали да търси. Князът претърсил всички стаи, тавана и зимника — напразно: нищо ненамерил. Накарал слугите втори път да преместят нещата. Пак търсил съкровището, но и тоя път не го намерил.

И князът от Север се отчаял.

Минала се годината. Дошъл царят. Видял княза уморен, посърнал, дори ядосан.

— Къде е съкровището?

— Няма го. Никакво съкровище няма в тоя замък. Ти си решил да се подиграваш с нас.

— А ти търси ли го?

— Търсих го цяла година.

— Как го търси?

— Накарах слугите да разчистят всичко. Навсякъде дирих, но не се оказа никакво имане.

— Не си търсил както трябва. Сам трябваше да си вършиш работата, а не да караш други да я вършат. Отде знаеш, че джуджетата не са намерили съкровището, па са го скрили? Затова старите хора казват: „Помогни си сам, за да ти помогне и бог“. Хайде сега — върви си! Ти не можеш да ми бъдеш зет.

Най-сетне влязъл Ив Бретонеца. Той минал по тясната пътека между бодилите и храстите. Голямата желязна врата на замъка се

отворила, а после сама се затворила след него. Дошли пак джуджетата. Началникът им запитал Ив да сложи ли трапезата.

— Много бързаш — отговорил Ив Бретонеца. — Човек яде, след като поработи. Да видя най-напред къде съм, па сетне ще си говорим. А за ядене е още рано.

И той обходил двореца. След него вървяло главното джудже. Ив му казал любезно:

— Приятелю, ние сме тука четиринадесет души, все прилежни момци. Тоя замък ще светне, ако го изчистим, измием и наредим. Ти ми изглеждаш много умен и подвижен. А и твоите помощници са добри момчета. Вие ще ми помогнете в работата. В тая тъмнина не може нищо да се види: какво съкровище ще търсим? И пред нозете ни да е, няма да го съзрем. Най-напред ще се заловим да почистим всичко.

И момъкът се заловил заедно с джуджетата на работа. Най-напред измели всички стаи. В стаите станало светло. После изчистили тавана и зимника. И там станало светло. Прилепите, бухалите, змиите, жабите и мишките избягали. След това се заели отново да чистят стайте и коридорите. Всички предмети изнасяли навън, изтривали ги, лъсвали ги: измивали стаите, изтърквали прозорците, омитали стените и потона, па внасяли очистената покъщнина. И ето че сивите, мръсни вещи приемали друг вид: те били от никел, мед, сребро или злато. Блестели, радвали очите, веселели душата. Ив ги нареждал по стаите — и всяка стая почвала да свети. Тъй работел момъкът от зори до мръкване. За един месец замъкът бил изчистен.

Ала съкровището не се намерило.

Тогава Ив се заел с помощта на джуджетата да изчисти тавана. Те работели по цял ден. Момъкът им разказвал приказки и случки, които знаел от село, да ги разсмива и насърчава, та да им върви по-леко работата. Малките слуги го обикнали и заработили с радост.

Очистен бил и таванът. И него наредили. Но и там не намерили имането.

Тогава Ив Бретонеца рекъл:

— Както ми се вижда, в Сивия замък няма друго съкровище освен ония хубави златни и сребърни предмети, които почистихме, лъснахме и наредихме. Но и те стигат: и те са голямо имане. А? Какво ще кажете вие? Джуджетата се спогледали и почнали да си шепнат нещо. После техния главатар казал:

— Има, господарю. В Сивия замък има съкровище, но ние сме дали клетва да не го изказваме никому. Па и още не сме стигнали до него: не сме наредили зимника.

На другия ден се заловили да чистят и редят зимника. Както бършели стените, Ив забелязал, че има големи прозорци, целите зацапани с кал и покрити с дебел слой от прах и паяжина. Дотогава те се не виждали. Момъкът накарал джуджетата да ги измият. Скоро през прозорците нахлула светлина и в зимника се провидяло всичко. Ив забелязал тогава в една от стените нещо като врата. Додето неговите помощници изнасяли да чистят предметите, натрупани в кътищата, момъкът се опитал да отвори вратата. Но тя била желязна, здраво заключена. Не се отваряла.

— Да изчистим най-напред вещите — рекъл той, — па ще потърсим ключа.

Когато почнали да бършат и излъскват предметите, между тях намерили голяма връзка ключове. Един от тях бил дълъг, а другите — по-малки. Ив Бретонеца го взел и отключил желязната врата. Отворил я. Влязъл в ниско подземие. Като повървял малко, стигнал до една извита стълба, която водела надолу. Слязъл по нея. Озовал се в дълъг коридор. В стената имало много врати. Момъкът почнал да опитва другите ключове. Отворил едната — и що да види: много голяма стая с висок свод, цялата пълна със злато. Имало големи торби със златен пясък, цели купища от златни слитъци — дълги пръчки, много тежки. Имало и големи ковчези, пълни с жълтици, па и какви ли не щеш златни изделия, наредени по лавиците: корони, мечове, шлемове, щитове, пояси, гривни, пръстени. Всички били украсени с едри скъпоценни камъни, майсторски издялани. Те блестели толкова силно, че Ив Бретонеца се уплашил да не би да ослепее.

Излязъл той от тази стая. Отключил втората. И тя била пълна все с такива предмети. И третата, и четвъртата. Десет стаи имало — все тъй напълнени. Ив ги заключил и се прибрал в замъка — не толкова радостен, колкото уморен от гледката на многото злато.

Джуджетата го посрещнали с весели викове:

— Нашият господар откри съкровището! Нашият господар намери имането! Той ще бъде най-богат от всички на света.

А началникът им рекъл на момъка:

— Ние се бяхме надумали, ако не можеш откри съкровището, да ти кажем къде е.

— Не сте решили правилно — казал Ив Бретонеца. — Всеки трябва до стои честно на думата си и да пази своята клетва. По-добре е да те убият, отколкото да издадеш тайната, що ти е поверена.

На другия ден Ив станал пак рано, както ставал всяка заран. Той се зачудил, че джуджетата още не идват. Повикал ги. Те рекли:

— Нали намери съкровището, господарю; каква работа ще вършим? Но Ив се засмял и казал:

— Вярно е, че го намерих, но до края на годината има още много време. Мигар е редно да стоим със скръстени ръце?

След като изчистили и наредили зимника, заели се да пометат и подземие, що водело към стаите със съкровището, а после обърсали и всички предмети в тия стаи. През това време Ив открил в дъното на един коридор в замъка скрита врата, която извеждала в двора. Тогава накарал слугите да разчистят градината. Изкоренили бурените и храсталака, изтръгнали бръшляна и къпините, махнали тръните. Разкопали двора, па го засадили с цветя. Надошли пеперуди. Птици запели по клоните. Лястовици и гълъби си свили гнезда под стряхата на замъка. Сивият замък се усмихнал. Той не бил вече мрачен и сив, а весел и бляскав.

Изтекла годината. Царят дошъл. Той останал предоволен от всичко, що видял.

— Личи си — казал той на Ив, — че ти си открил съкровището. Усърдният и прилежен работник превръща всичко, до което се допре ръката му, на скъпоценност. Аз ти давам ръката на своята дъщеря. А тия джуджета ще бъдат ваши слуги.

И отведнъж джуджетата се превърнали на стройни и хубави момци, облечени в бляскави дрехи. Ив Бретонеца се оженил за хубавицата княгиня и заживял с нея в Сивия замък.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.